NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 7. julia (sredoletna) 1852. *List* **54.**

Ob posvečenju spominka dr. Prešerna v Krajnji 3. julia 1852.

Non omnis morior.
Ovid.

Postavite spominek na mogili!
Ker tu počivajo kostí Prešerna,
Ki jih izročil materi je mili,
Poplačati ji zadnji dolg. Nezmerna
Krepost njegovemu je umu bila,
V ponos narodu, domovini v slavo.
V zibeli ga je obiskala Vila,
Ovila mu z beršlinom nježno glavo;
V svetišče svoje Stvarnica peljala,
Odločila mu je obilo dote,
S periščem polnim ga obdarovala;
Odperla Zorja mu je hram krasote,
Zamaknjen gledal je danic bleščobo,
Zamaknjen čul nebeške melodije
V okrogu obdan z nadzemeljsko svitlobo.
Pa grenka žalost se mu v serce vlije,
Ko vidi svoje brate zapuščene,
Teptane od sinov lastnega naroda;
Ko vidi, da vse, kar le kal požene,
Zatreti se zaklela je osoda:
Poprime gosli in udari v strune,
Udari v strune milo jokajoče,
Slovencu serce vsacemu presune,
Užge mu v persih plam ljubezni vroče
Za domovino blago, krasno, milo,
Kogar ni derzna tujka oslepila,
Raztergala mu domovine krilo,
Med protivnike nazega vverstila. —
On nam nebo oblačno je razjasnul,
Zaraščen pot potrebil v hram narave,
Berlečo ptujstva lešerbo ugasnul,
Zasadil rožo na bregovih Save,
Ki bo imé njegovo še častila,
Ko ti spominek rija bo razjedla,
Ko davno nas bo hladna zemlja krila,
Na prestol stari spet se Slava vsedla.
Postavite spominek na gomilo!
Da potnik mimgredé pripogne glavo,
Da poznih vnukov sem priroma obilo
Obhajat pevca neumerlo slavo!

C—r.

Kaj se je letos kmetovavcam bati?

Letošnje leto je čudno leto — beremo v **36.** listu kmetijs. časnika Štajarske družbe — ko smo že popolnama obupali in se tresli, da bo letina sopet slaba, se je nanagloma vse preobernilo: polje — razun reží — obeta obilnih pridelkov dokaj.

In kaj se nam je pri tako veselim stanji polja in tudi vinogradov bati? bo vprašal marsikteri kmetovavec. Bati se je nam, da bi nam ne zmanjkalo živinske klaje.

Sila naglo je spomladi vse rasti začelo; trava na senožetih je o **6** tednih čuda velika zrasla, ali tista trava, ktera se spodna mala trava imenuje, je zaostala, za to se je veliko sena pričakovalo, nakosilo se ga pa je veliko manj, zlasti tam, kjer so senožeti bolj suhe.

Zna kdo rêči: kar je mèrve od manj, bo pa toliko bolji, zlasti ker je bila tako lepo ob suhim domú spravljena.

Res je: dobra mèrva več zda, kot slaba in se je tedaj manj potrebuje, — ali naši pôsli ne véjo in ne marajo za to resníco; oni ne merijo klaje po tečnosti, ampak le po koših; naj bo klaja dobra ali slaba, to jim je vse eno; tudi ne porajtajo na to: ali bo imela živina prihodnjo spomlad kaj vžiti ali ne, — češ, bo že gospodar skerbel, da bo klajo kupil, če je zmanjka.

Če bo pa jesen — kakor se kaže — tudi tako suha kakor poletje, se bo pa otave še manj nakosilo, kot sena, in bati se nam je po tem takim — pomanjkanja klaje!

Umni kmetovavec, ki zmiraj ravná po pregovoru: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal“, misli tedaj že zdaj ne na prazno zdihovanje, ampak na pomočke, kako bi odvernul prihodnjo nadlogo ali jo saj pomanjšal.

Pomoč, si o tem pomagati, pa tudi ni teška, če imamo le resnično voljo si pomagati.

Turšica ali koruza, kraljica vsih sadežev, je tudi nar bolji pomočnica o sili. Če se po reži ali pšenici ta mesec na pognojeno njivo seje bo do mesca oktobra **2** do **3** čevlje visoka zrasla in **600** centov sirove ali **120** centov suhe klaje na oralu dala.

Če kmetovavec vé, za koliko premalo je sená pridelal, bo potem lahko prerajtal, koliko oral ima s turšico za klajo obsejati, da bo dovelj piče za živino imel.

Sejte tedaj manj ajde, ki lahko spodletí; sejte tudi manj repe, ktera le malo zda; namesto nju pa sejte več turšice, in klaje manjkalo ne bo.

Kdor si pa turšice za séme ne more omisliti, naj seje prosa in obvaroval se bo nadloge.

Če bi pri nas več zimskiga graha sadili, bi se dal tudi ta za živinsko pičo v jeseni saditi, ker bi že zgodej drugo leto se zamogel za klajo žeti.

Kako pa se da veliko pridelane turšice posušiti? V kozolcih, ali na podih ali druzih zračnih krajih, kamor naj se redko položí. Tudi se da opresna (frišna) turšica, kakor zelje, v zidane in z dilami zadelane jame vložiti, nasoliti in terdo pohoditi in taka kisljata klaja živini pokladati; le pozabiti se ne smé, da se zraven tega živini tudi suhe klaje (slame) daje in dosti piti.

Tako naj ravná, kdor je mož, ne pa da bi po babje javkal in tožil: kaj bo, kaj bo!

Kmetijske skušnje.

(*Če se krompirju perje ali krompirjevec poreže*), je pridelk po skušnjah dr. Hlubek-a toliko manjši, kolikor bolj zgodaj se je to storilo. Na 30. verstah se je pridelalo 219 funtov krompirja, kterimu je bil krompirjevec 2. augusta požet, — na ravno tolikšnih verstah se ga je pridelalo 242 funtov, kterimu se je pa perje še le 18. augusta odrezalo; kjer se je krompirjevec pustil, se ga je na ravno tolikšnim zemljišu pridelalo 356 funtov.

Je krompir gnjil in se mu je perje po tem odrezalo, ko je že odcvetel, sta bila od 100 komaj 2 bolna, — se mu je ob času cvetja porezalo, je bilo bolnih od 8 od 100, — če se mu pa perje ni porezalo, je bilo med sto 10 bolnih; — tedaj bolnimu perje odrezati pomanjša gnjilíno.

Novi kazenski zakonik.

(Konec.)

Pod francosko vlado so v naših krajih (nekdanje ilirske dežele francoskega cesarstva) francoske postave moč dobile; po dokončani vojski pa je bil sopet austrianski kazenski zakonik leta 1803 vpeljan, ki je na Krajnskem, Koroškem, Primorskem in v Teržaškem mestu po visjim dvornim dekretu 20. sept. 1814, na Istrianskem in v Reki pa s patentom 24. aprila 1815 veljavnost zadobil.

Kazenski zakonik leta 1803 je v bistvenih rečéh popravljen; natajnčniši in skerbniši razloči hudodelstva in teške policijske prestopke, ojstrost poprejšnih postav je olajšana; odvzetje premoženja je čisto odpravljeno, in pri policijskih prestopkih je tudi redno preiskovanje in ravnanje predpisano; — sčasoma je pa vendar treba bilo zavolj spremembe okoljšin in v posebnih primerlejih novih razlag in mnogih pristavkov. Število novih, dvomljive postave semtertje razjasnujočih ali razširjajočih ukazov je malo po malo tako naraslo, da je pregled vsih že težaven postal, in da se lahko pozabiti dajo, ako se v red ne spravijo.

Hudodelstva so ostale v oblastnosti (pristojnosti) sodnij, policijski prestopki pa političkih uradov; tudi obravnovanje je ostalo po preiskavnim ravnilu (inquisitorisches Verfahren) in v vsem skrivno. Cela preiskava je le pismena bila, in sodniki so samo po aktih in po predpisanim dokaznim pravilu sodili. Preiskavni sodnik je bil tožnik, zagovornik in clo tudi sodnik obdolženca; preiskava pa je mnogokrat posebno v bolj obširnih primerlejih več let terpela.

Pravoslovci in učeni možje so tedaj vidili, da ta postava, posebno red ravnanja ni sedanjim časom primerna, in da je poprava kazenske pravde silno potrebna — pa še le dogodbe leta 1848 so vlado napotile skerbniši na popolno prenaredbo postav, posebno pa kazenske pravde, misliti. V izpeljavo osnovanih pravíl javnosti in ustnosti, zatožne pravde in porot je bil začasni red preiskovanja in obravnanja izdelan, in že s patentom 17. januarja 1850 razglašen, po kterem je s pervim juliam 1850 drugi odloček pervega, in drugi odloček druzega dela kazenskega zakonika od leta 1803 (ti obsežejo poprejšno sodno preiskavo in obravnavo hudodel in teških političkih prestopkov) z vsimi njima pozneje dodanimi ukazi, svojo moč zgubil in nov začasen red kazenske pravde veljavnost zadobil. Tudi je bilo ukazano, da se imajo kaznjive djanja po njih pristojnosti v hudodelstva, pregreške in prestopke razdeliti in tako imenovati.

Cesarski patent 31. grudna 1851 je porote (sodnje prisežnih mož) overgel in javnost ali očitnost obravnav omejil in tudi naznanil, da bode kazenska pravda v celim cesarstvu veljavnast zadobila. Cesarski patent 27. maja t. l. je tedaj prenarejeni kazenski zakonik razglasil, kteri ima, kot edina postava za kaznovanje hudodelstev, pregreškov in prestopkov 1. septembra t. l. ne samo v tistih deželah, kjer je dozdaj kazenski zakonik leta 1803 v moči, ampak tudi na Ogerskem, Horvaškem, Slavonskem in Horvaškem primorju, na Erdeljskem, v Serbski vojvodini, Temeškem banatu in Krakovskem veljaven postati in imajo vse v imenovanih deželah dozdaj veljavne postave, zaukazi in navade, razun za c. k. vojaštvo in za vojno granico obstoječih posebnih kazenskih postav, svojo moč zgubiti.

Novi kazenski zakonik 27. maja tega leta je pomnoženo izdanje pervega odločka pervega in pervega odločka druzega dela kazenskih bukev leta 1803 z vsimi v novi red postavljenimi pozneje dodanimi razlagami, pristavki in prenaredbami. Vse kaznjive djanja so razločene v hudodelstva, pregreške in prestopke in le taisto se ima za to imeti in kaznovati, kar kazenski zakonik izrekljivo za hudodelstvo, pregrešek ali prestopek določi; ravnanje in kaznovanje druzih prestopkov ostane tedaj kakor dozdaj za to odločenim oblastim.

Bistvena prememba v tem obstojí, da so vse zoper tiskarsko postavo storjene djanja zakoniku vverstene, in da ne bodo prihodnjič po tiskarski postavi 13. marca 1849 kakor tiskarski pregreški, ampak po tem novim zakoniku kakor hudodelstvo, pregrešek ali prestopek kaznovane. Scer so še vverstene nove zapovedi s posebnim ozirom na skušnje in politiške prigodbe ravno pretečenih let; na priliko v poglavji o hudodelstvu velke izdaje in motenja javnega pokoja in občnega reda; pomnožen je zakonik posebno v poglavji o javni posilnosti, in sploh so prenarejeni ali poboljšani mnogi paragrafi, postavim, pri hudodelstvih ponareje javnih zaupnih listov, posilne nečistosti, umora, teškega oškodovanja na životu, tatvine itd. kakor tudi v drugem pregreške in prestopke zadevajočem delu zakonika.

Kazenske baže so pri starim ostale, zojstrenje kazni ječe je pa v tem premenjeno, da novi zakonik sopet telesno strahovanje, to je, tepenje s palico ali šibo, terdo ležiše (gole deske) samotno ječo ali vozo, samotni in temni zapor zaukaže. Tudi pri pregreških in prestopkih se zamore telesno strahovanje vender le v postavi odločenih primerlejih in samo zoper pôsle in take osebe, ktere od dníne ali tednine živijo, za poglavitno kazen nakloniti, kar je bilo dozdaj po patentu 22. maja 1848 prepovedano.

To so ob kratkim nar poglavitniši premembe novega zakonika in samo še opomnimo, da se v dva dela loči; pervi del obseže zapovedi o hudodelstvu od §. 1—232, drugi pa pregreške in prestopke od §. 233—532.

Dozdaj je novi kazenski zakonik samo v nemškem jeziku natisnjen, slovenski zakonik ima po uradnem naznanilu do konca tega mesca na svitlo priti, in nadjamo se, da ga bodo Slovenci marljivo prebirali, da v vsih djanjih po volji postavodajavca ravnajo in se tako kazni obvarjejo. P—r.

Zbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani 1. julia.

Ko so se svitli nadvojvoda Janez proti poldesetim pripeljali z gosp. deželnim poglavarjem grofam Chorinsky-tam, jih je predsednik kmetijske družbe z vsimi odborniki spodobno sprejel v veži mestne hiše in jih spremil v dvorano, kjer so zbrani udje (blizo 70) pričakovali gosp. nadvojvoda.

Predsednik kmetijske in obertnijske družbe gosp. Fidelis Terpinc je pozdravil s serčnim nagovoram slavniga gospoda, in rekel, da je veselje preljubljeniga nadvojvoda danes med sabo imeti tolikanj veči, ker ga vidimo pervikrat po prestani hudi bolezni, in scer popolnama zdraviga in krepkiga. Ker je vsak zbor — govorí gosp. predsednik na dalje — kterimu ste Vi, visoki gospod, predsednik bili, nova veselejši dôba našimu kmetijstvu bila, bo taka gotovo tudi danes, v kterim Vas bomo prosili za svèt v marsikterih važnih rečéh kmetijstva.

Gosp. nadvojvoda so blagovoljno sprejeli ta nagovor, po kterim je začel družbe tajnik dr. Bleiweis govoriti o tistim obdelovanju mokrih in merzlih zemljiš (senožet ali njiv), pri kterim se na umetno vižo glinjaste cevi (rori) pod zemljo položé, da po njih voda odteka, sapa skoz nje piha, se zemljiše osuší in ogreje in nerodovitna zemlja v rodovitno spremení. Čeravno prav za prav ta znajdba ni nova *), vunder v ti viži, kakor sedaj Angleži, Belgiani, Francozi in Rusi ravnajo in so tudi v našim cesarstvu že ravnati začeli, ni bila nekdaj znana, sedaj pa sloví pod imenam drênaže **) že krog in krog v imenovanih deželah.

Ker je naša kmetijska družba iz časnikov zvedila, da je sedaj na Štajarskim tak umetnik iz Nemškiga, ki je že neki veliko močirno senožet gosp. nadvojvoda in druzih posestnikov zdrênažil, je vprašal dr. Bleiweis v iménu družbe Njih cesarsko visokost:

1) Ali bi ne prišel tudi na Krajnsko tisti umetnik, če bi se kteri posestniki oglasili za to važno popravo svojih zemljiš?

2) Ali bi bolj kazalo si omisliti tisto mašino, ktera iz gline izdeluje imenovane cevi (rore), ali si pa iz Štajarskiga naročiti že ondi izdelanih?

3) Kaj so skušnje na Štajarskim v tem učíle: ali je drênaženje zlo drago ali ne?

Na te vprašanja so prijazno odgovorili svitli nadvojvoda tole:

Umetnik, kteriga smo udinjali iz Nemškiga, še dosihmal ne drênažuje naših senožet, ampak jih brezdrenaže na suho devlja, vunder je tudi izveden v drênaži. Štajarski deželni stanovi mu plačajo na leto 600 fl.; kdor si ga pa hoče za svoje senožeti vdinjati, mu plača vožníno k sebi in nazaj in pa 2 gold. na dan. Kdor ga imeti hoče, se mora pri odboru kmetijske družbe oglasiti, in po redu naročila gré od eniga do druziga. Kdaj bo na Štajarskim vse opravil, se ne vé; da bi tudi na Krajnsko hotel priti, ni dvomiti; morebiti bi se mogel tudi kak umen človek iz Krajnskiga k njemu učit poslat; v vsim tem bi se bilo nar bolje z gosp, dr. Hlubek-am pogovoriti. Temu je pristavil g. deželni poglavar: Kar tisto letno plačílo zadene, ktero na Štajarskim od deželnih stanov dobiva, ni dvomiti, da jo bo tudi prihodnje Krajnsko deželno namestništvo dovolilo v prid domačimu kmetijstvu, čeravno dohodki Štajarskih stanov so veliko veliko veči od Krajnskih.

Kar drugo vprašanje vtiče — so povzeli gospod nadvojvoda besedo — imate Krajnci gotovo tudi za izdelovanje cevi pripravno glino ali ilovco; če bi si omislili mašino, ki veljá okoli 500 gold., bi menda bolje opravili.

Kar tretje vprašanje vtiče, ne morejo svitli vojvoda še sedaj gotoviga odgovora dati, bojo pa, kakor hitro bojo o tem natanjčniši izvedenja dobili, družbi vse natanjko na znanje dali.

Zbor se je zahvalil svitlimu nadvojvodu za prejeto podučenje. (Dalje sledí.)

*) Več o tem bomo pri drugi priložnosti govorili. Vred.

**) Drain (izgovori drên) je angleška beseda in pomenirov ali graben, v kteriga so glinjaste cevi ali rori položeni; beseda drênaža (drainage, draining) pomeni umetnost tega cevovanja, — drênažiti (drainen) pa cevi v zemljo pokladati in takó vodo odpeljevati itd. Ker je nar bolj prav, da ptuje besede, ki so v vsih jezicih navadne, tudi v slovenskim obderžimo, da se tako lože eden druziga razumemo, nočemo novih besed kovati, ampak ohranimo izvirno angleško. Vred.

O zadevah društva sv. Mohora.

20. junija t. l. se je po naznanilu „Bčele“ zbral Celovški odbor društva sv. Mohora. V tem shodu se je več rečí obravnovalo in sklenilo, zmed kterih sledeče posnamemo:

Bukve, ktere misli društvo izdajati, imajo sploh v 3 razdelke razpasti: 1) v verozakonske bukve, 2) v podučivne in kratkočasne rečí, kot povesti, pesme itd. za šolsko mladost; 3) sploh v literarne dela, posebno, ki se našega naroda vtičejo. Ob enem poprosi odbor vse slovenske pisatelje, enake dela društvu pošiljati, da jih pretrese, in če jih primerne najde, natisniti da. Vselej mora vendar pristavljeno biti, pod kterimi pogoji spisatelj svoj rokopis društvu prepustí. Ker se bo sedaj najpoprej „življenje svetnikov“ in „sveto pismo“ izdalo, bi bilo za sedaj verozakonskih bukev kmalo zadosti; želeti bi bilo posebno tacih, ki v 2. in 3. razdelk spadajo.

Društvo se je pogodilo z gosp. Placidom Javornikom za že izdani pervi del njegovega sv. pisma (I. Mozesove bukve) in ga bo boljši kup prodajalo. Dalej se je g. Javornik zavezal, sveto pismo tudi dalej izdelovati.

Se ima odbor na vse slov. vis. poglavarstva in škofijstva s prošnjo oberniti, da bi društvo razširjati pomagale. Dalej se bo naše društvo tudi z druzimi enacimi društvi zvezalo.

Vodja naznani, da je sedaj 477 udov, in da je društveni denar v hranilnici vložen.

Za društvo so donatisnjene knjige: Blagomir puščavnik, v 1000 iztisih, — Povestnica goriške nadškofije od F. Blažiča u 600 iztisih — 50 šolskih pesem v 1000 iztisih, h kterim se vendar še napévi v Gradcu litografirajo. Povest Blagomir puščavnik bo veljala za neude po bukvarnicah 30 kr. sr. — Povestnica gor. nadškofije se bo vendar samo udom dajala; sicer se po bukvarnicah ne bo prodajala. Cena šolskih pesem se še ni mogla določiti.

Te knjige se bodo vsaj do srede mesca julia razposlale in scer za to léto odboru za vsaktere škofije za vse ude, ki v dotičnej škofii prebivajo. Od ondot naj si jih vsakdo sam preskerbí. Prihodnje léto se bo vendar v tej reči vse drugači ravnalo in scer takole: vsaki ud bo moral pri pristopu naznanje dati, kako da jih hoče prejemati. Da jih bodo vendar udi brez vsih daljih potroškov dobivljati zamogli, se bodo v vsakim slov. mestu kak knjigar najel in knjige za vsakega uda tistemu knjigarju pošiljale, po kterem jih hoče prejemati. Kdor jih hoče vendar po pošti dobivljati, bo moral poštnino sam plačevati. Za tekoče leto tega vendar ni mogoče poskerbeti, ker ne vémo, kam jih udi

želé. — Dalej se bodo knjige vsakega četvertletja razpošiljale.

Veliko delo „Gofine“, ki se ravno tiskati jame, se ima v 2000 iztisih na svitlo dati.

Duhovni ogovori (pridige) od g. Kafola in Stibiela se imajo vis. Labudskemu škofijstvu v pregled poslati.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Krajnja.. Posvečenje Prešernoviga spominka. Tretje leto že je nastopilo, odkar se je truplo preslavniga pesnika položilo v tihotno prebivališče pod merzlo odejo zemlje. V večno pokojnost je odšel 8. februarja 1849 dr. France Prešerin, ki je tako marljivo, tako milo prepéval po Slovenije okrajini, ki je tako mično doneče strune prebiral, da krepko v ganjenih sercih rojakov odmevajo, — da še v daljnim času bojo s čudovitim glasam donéle krog in krog. — Oterpnela je roka mojstrova, zadeta od nemile smertne sile, in struna, ki je v sebi krila nebeški glas, je utihnila, utihnila na večno! — Ali začujeno petje prezgodaj umerliga pesnika se ni razgubilo, razlegaje se dalječ krog in krog po domačim planu; — krepkeji in krepkeji prihaja zaglasje bobnečih strun, in telesne odmerlosti ni nasledvalo smutno pozabljenje, nikakor! — le čversteji življenje razvija krasna stvaritev pesnikova in sluto imé Prešernovo ne propade v žalno tmino, — z zlatimi, vedno svetlimi čerkami stojí zapisan Prešerin, velečasten ponos drage matke Slave, ktere verni sinovi so, odmerlimu s pravo hvaležnostjo udani, postavili na grob krasen spominek, kteri je bil v saboto 3. julia slovesno posvečen. Čeravno priprostiga brez posebnih kinčarij ga je vender umetavna roka kiparja Toman-a prav zalo in nekako resnobno oblikala, da se sleherniga prihodnika oko ob njegovim pogledu raduje, — zares pravi kinč krajnskiga pokopališča! Izdelan je iz prelepiga marmeljna, pisanorudečkastiga, ki ga je hranila v svojim krilu domača zemlja. Oblika spominka je bizantinska, visoka, s križcam na verhu; štiri enake, ne preširoke platí ga obdavajo; na sprednji, ktero zgoraj kinči zlata lira, stoji vsekano:

Dr. France Prešerin,
rojen v Verbi 3. decemb. 1800
umerl v Krajnji 8. febr. 1849.

— — — — — — —
— — — — — — —

Ena se Tebi je želja spolnila,
V zemlji domači de truplo leží.

Na nasprotni strani pa, okinčani z zlatim vencam, se bere:

»V pesmih neumerlimu«
postavili častitelji njegovi 1852.

Ob podnožji je bilo umetno vloženo votlasto kamnje, kakoršno se ob Savi dobí, in kjer se je kamen s kamnam stikal, je zelena trava, kakor iz žive zemlje, prijetno klila. Okoli tega kamnja pa, ki je samo za nazočnost bilo postavljeno, dokler ga ne bo po tej podobi izsekano nadomestilo, je narejena ograja z železnim omrežjem. Pa kaj ugledaš še na spominku! — Krasen venec, ki ga je nježna roka domoljubkinje v vekši počeščenje draziga ji odmerliga okinčala, da bi znamenitost današnjiga dneva oznanoval, se je ljubko vil na verhu okoli spominka; sostavljen iz poljskih, slovenskih cvetic z domačo lipo opleten, je izhajal z verha spominka, kjer je križec objemal, ter se vedel v dveh velicih zavijačah na pristranskih platéh, dokler se ni zopet, navzgor speljan, ondi s poprejšnjim koncam bratovsko sklepal.

Pred posvečenjem spominka je bila ob desetih dopoldne velika černa maša, ktero so g. dekan Kos z vsimi svojimi gosp. kaplani v pokopališčni kapelici péli; po dokončanih biljah na grobu so zapeli „Benedictus“, in ko so nehali, so povzeli glas Ljubljanski učenci, in zapeli so narprej dve cerkveni nadgrobnici, nato pa tretjo pesem, ktero je mojster glasbe, g. Gr. Rihar za to slovesnost izverstno postavil; zložena v ta namen se takole glasí:

Ko zvezde luč, poprej nikdar poznano,
Prisvetil je tvoj duh nam iz noči!
»Al roži so le kratke ure dane«,
Za tabo zgodaj nam oko rosí —
Na grob, kjer tvoja struna mila
Je umolknila.

Al tvoj pepél naj tihi mir pokriva!
De ravno hitro vzet, veliko si končal.
Objema te mladika večno živa.
Dokler svoj jezik bo Slovan poznal,
Bo serce tvoja struna mila
Mu budila. (Konec sledí.)

Iz Ljubljane. Svitli nadvojvoda Janez so že pisali iz Gradca predsedniku kmetijske družbe g. Terpincu zastran nekterih v Ljubljanskim zboru posvetovanih rečí, in so pristavili, da so prav srečno v Gradec prišli. Živijo! — V današnjim „oglasniku“ je natisnjen izpis sejniga zapisnika Ljublj. kupčijske in obertniške zbornice od 16. dneva pr. m. — Učenik slikarstva gosp. Steinfeld iz Dunaja je bil na poti v Terst pred nekimi dnevi spet 4 dni v Kamniku, obrisati naše veličanske snežnike; ali škoda, da jih je le en dan čiste brez oblakov vidil.

Novičar iz mnogih krajev.

Pri novim društvu, ki se je ravno osnovalo na Dunaji za bolji rejo lanú in konoplje v našim cesarstvu, se je vdeležil svitli cesar z 40 delnicami ali akciami po 500 fl., kar znese skupej 20.000 fl. — Radovedno se pričakuje nova postava za ženitbe ali zakonski stan, ktera se je te dní cesarju v poterjenje predložila; kakor se sliši, bo v vsih zakonskih zadevah cerkovna oblast veliko veči, kakor je dosihmal bila. — Tudi ministra vojništva in denarstva sta se podala 1. dan t. m. v Pešt k cesarju. — V Benetkah so te dní zaperli več nepokojnih ljudí. — Nek Amerikanec je važno reč znajdel; namest da bi se hlaponam na železnici kurilo, jih bo mašina gonila z zrakam ali sapo napolnjena. Poskušnje so se dosihmal tako dobro obnesle, da neki ni dvomiti nad tem; unidan je na neki železnici s tako zračno sesalico (Luftpumpe) 8 ljudí v 6 minutah 4 angleške milje delječ tiral. — Tudi na Parskim imajo živinsko sol, ki obstojí iz $48\frac{1}{2}$ delov čiste kuhinske solí, iz $48\frac{1}{2}$ kamnite solí iz Berchtesgadna, iz 2 delov rudečiga železniga okisanca in 1 dela pepéla; cena ji je le tretjína navadne kuhinske solí. — Po ukazu cara Miklavža bo prihodnje leto v Moskavi na Rusovskim velika obertnijska razstava. — 1. dan t. m. je razpustila kraljica Angleška deržavni zbor; volitve za novi zbor se bojo kmalo razpisale; te nove volitve bojo veliko pomenljive za vlado Angleško in vès svet. — Arabci v Algerii v severni Afriki so se spuntali zoper Francoze; vunder je punt v Boni že zatèrt; pri glavarjih punta so dobili tako imenovaniga ognjeniga škrateljna (Höllenmaschine), to je, strašno morivno pušo, ktera ob enim streljaju sila veliko pokončá. — Kako si Kitajci lepo vreme delajo, naznani misionar Lecomte v potopisu po Kitajskim takole: Če Kitajcam nagaja deževno vreme, da jim žuga rajževe poljá pokončati, začnejo v nebó s topovi (kanoni) streljati; strel pretrese podnebje in prežene oblake, da se zvedrí.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*